

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЩОДО ОСІБ, ЗАЗНАЧЕНИХ У СТАТТІ 480 КПК УКРАЇНИ, У РАЗІ ВЧИНЕННЯ НИМИ КОРУПЦІЙНОГО ЗЛОЧИНУ

ШЕВЧИШЕН Артем Вікторович - кандидат юридичних наук, старший слідчий в особливо важливих справах Головного слідчого управління Національної поліції України

Некоторые особенности начала досудебного расследования в отношении лиц, указанных в статье 480 УПК Украины, в случае совершения ими коррупционного преступления. В статье на основе обобщения действующего законодательства, практики его применения и специальной литературы определены компоненты правового статуса лиц, перечисленных в статье 480 УПК, и их влияние на начало досудебного расследования, совершенных ими преступлений.

Ключові слова: правовий статус; початок досудового розслідування; єдиний реєстр досудових розслідувань; кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб.

Постановка проблеми

Категорія правовий статус особи в теорії права розглядається як система законодавчо встановлених та гарантованих державою прав, свобод, законних інтересів і обов'язків суб'єкта суспільних відносин [1, С. 366; 2, С. 142; 3, С. 96; 4, С. 25-32]. Ключовими структурними елементами правового статусу особи виступають суб'єктивні права, законні інтереси, юридичні обов'язки, гарантії здійснення прав і обов'язків [5, С. 58; 6, С. 129]. Визначення та змістовне наповнення кожного з наведених елементів правового статусу особи відбувається під впливом домінуючих у тій чи іншій державі уявлень про права, свободи, інтереси людини, громадянина, гарантії їх реалізації та засоби їх захисту, механізм правового регулювання правовідносин, порядку набуття та реалізації певною особою її

суб'єктивних прав та обов'язків, а також реальних соціальних, політичних, економічних умов у державі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання змісту правового статусу осіб, які перелічених у статті 480 КПК, та гарантії їх діяльності досліджували у своїх численних працях Ю.Ю. Бальцій, В.Б. Барчук, Д.М. Белов, А.М. Бірюкова, О.В. Бойко, О.Т. Волощук, Н.Г. Григоров, О.І. Гриценко, Г.М. Доросінська, В.С. Єгорова, М.В. Косюта, Л.Л. Лабенська, О.В. Литвин, С.М. Логінова, Л.М. Москвич, В.І. Невидомий, О.І. Радченко, Д.С. Роговенко, М.Д. Савенко, Л.В. Тацій, О.В. Чернецька, В.А. Шатіло та інші.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми

Однак, на сьогодні до числа недостатньо досліджених відноситься питання впливу правового статусу даних осіб на початок досудового розслідування вчинених ними кримінальних правопорушень, зокрема корупційних злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Виходячи з наведеного, метою статті на підставі узагальнення чинного законодавства, практики його застосування та спеціальної літератури визначаємо компоненти правового статусу осіб, перелічених у статті 480 КПК, та їх вплив на початок досудового розслідування, вчинених ними корупційних злочинів.

Виклад основного матеріалу

Визначення у главі 37 КПК системи винятків у режимі правового регулювання здійснення кримінального провадження відносно народного депутата України, судді Конституційного Суду України, професійного судді, а також присяжного і народного засідателя на час здійснення ними правосуддя, кандидата у Президенти України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Голови, іншого члена Рахункової палати, депутата місцевої ради, адвоката, Генерального прокурора України, його заступника, прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Директора та працівників Національного антикорупційного бюро України, члена Національного агентства з питань запобігання корупції обумовлене тим, що зайняття цих посад зумовлює не тільки набуття особами високого соціального положення, але й особливе суспільне значення їх професійної діяльності, однією з постійних рис якої є конфлікти, через що є висока імовірність для них, у порівнянні з пересічними громадянами або іншими особами, які здійснюють службову діяльність та професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, стати об'єктом протиправних дій з боку інших осіб з метою відсторонення їх від виконання своїх функцій, а у випадках реального вчинення ними кримінальних правопорушень – може викликати упереджене ставлення до них не тільки з боку пересічних громадян, але й з боку службових осіб правоохоронних органів та прокуратури. Основу нормативних положень особливого порядку кримінального провадження щодо окремої категорії осіб складають норми Конституції України та галузевих нормативно-правових актів, які визначають зміст правового статусу осіб, перелічених у статті 480 КПК, зокрема, гарантії їх діяльності. Порівняльний аналіз положень чинного вітчизняного законодавства показує, що законодавець диференційовано підходить до встановлення даних гарантій. Так, найбільшим об'ємом гарантій діяльності наділені:

1) народні депутати України, яким, відповідно до статті 80 Конституції України, статті 27 Закону України «Про статус народного депутата України» від 17 листопада 1992 року № 2790-XII, забезпечена депутатська недо-

торканість, яку згідно з рішенням Конституційного суду України треба розуміти як елемент статусу народного депутата України, конституційну гарантію безперешкодного та ефективного здійснення народним депутатом України своїх повноважень і передбачає звільнення його від юридичної відповідальності у визначених Конституцією України випадках та особливий порядок притягнення народного депутата України до кримінальної відповідальності, його затримання, арешту, а також застосування інших заходів, пов'язаних з обмеженням його особистих прав і свобод [7];

2) судді Конституційного суду України. Їх незалежність та недоторканість гарантується заборонаю впливу на них у будь-якій формі, неможливістю без згоди Конституційного Суду України їх затримання або утримання під вартою чи арештом до винесення обвинувального вироку судом, за винятком затримання судді під час або відразу ж після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, а також неможливістю притягнення до відповідальності за голосування у зв'язку з ухваленням Судом рішень та надання ним висновків, за винятком вчинення злочину або дисциплінарного проступку (стаття 149 Конституції України);

3) професійні судді, а також присяжні і народні засідателі на час здійснення ними правосуддя, відповідно до статті 126 Конституції України, а також статей 49, 52, 64 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02 червня 2016 року № 1402-VIII та статтями 481, 482 КПК гарантовані недоторканість та імунітет;

4) Уповноважений Верховної Ради України з прав людини також, відповідно до положень частини 3 статті 20 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» від 23 грудня 1997 року № 776/97-ВР, користується правом недоторканності на весь час своїх повноважень;

5) адвокати. Відповідно до статті 22, пунктів 1-4, 10-13 частини 1, частини 2 статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05 липня 2012 року № 5076-VI та статті 161, частини 2 статті 275, статей 481, 483 КПК гарантіями їх діяльності є заборона вимагати від адвоката надання відомостей,

що є адвокатською таємницею, неможливість бути допитаним щодо питань, які складають адвокатську таємницю, крім випадків, якщо особа, яка довірила відповідні відомості, звільнила цих осіб від обов'язку зберігати таємницю в порядку, передбаченому законом, можливість проведення відносно адвокатів оперативно-розшукових заходів чи слідчих дій, що можуть проводитися виключно з дозволу суду, тільки на підставі судового рішення, ухваленого за клопотанням Генерального прокурора України, його заступників, прокурора Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя, заборона проведення огляду, розголошення, витребування чи вилучення документів, пов'язаних із здійсненням адвокатської діяльності, залучати адвоката до конфіденційного співробітництва під час проведення оперативно-розшукових заходів чи слідчих дій, якщо таке співробітництво буде пов'язане або може призвести до розкриття адвокатської таємниці, втручання у приватне спілкування адвоката з клієнтом, внесення подання слідчим, прокурором, а також винесення окремої ухвали (постанови) суду щодо правової позиції адвоката у справі, втручання у правову позицію адвоката, встановлення, що орган або посадові особи, які затримали адвоката або застосували до нього запобіжний захід, зобов'язані негайно повідомити про це відповідну раду адвокатів регіону, можливість здійснення повідомлення про підозру адвокату у вчиненні кримінального правопорушення виключно Генеральним прокурором України, його заступником, прокурором Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя, заборонена притягати до кримінальної чи іншої відповідальності адвоката або погрожувати застосуванням відповідальності у зв'язку із здійсненням адвокатської діяльності згідно із законом, визначення, що не можуть бути підставою для притягнення адвоката до відповідальності його висловлювання у справі, у тому числі ті, що відображають позицію клієнта, заяви у засобах масової інформації, якщо при цьому не порушуються професійні обов'язки адвоката, обов'язковість врахування слідчим суддею, судом у своєму рішенні у разі проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де особа здійснює

адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката чи застосування заходу забезпечення кримінального провадження неможливості вилучити під час їх проведення документів, які складають адвокатську таємницю, обов'язковість забезпечення присутності при проведенні наведених вище процесуальних дій представника ради адвокатів регіону;

б) член Національного агентства з питань запобігання корупції, якому, відповідно до частини 5 статті 9 Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року-№ 1700-VII, забезпечено повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення лише Генеральним прокурором України (виконувачем обов'язків Генерального прокурора України), можливість звернення з клопотанням про відсторонення від посади, у випадках коли він є підозрюваним або обвинувачуваним у вчиненні злочину, у законному порядку Генеральним прокурором України або його заступником.

Значно менший об'єм гарантій діяльності, в розглядуваному нами контексті, мають кандидат у Президенти України (за виключенням того випадку, коли ним є діючий Президент України, якій згідно зі статтею 105 Конституції України на час виконання своїх повноважень користується недоторканістю, компонентом якої, як зазначив Конституційний суд України, є те, що Президент України на час виконання ним своїх повноважень не несе кримінальної відповідальності і проти нього не може бути розпочате досудове розслідування [8]), Голова, інший член Рахункової палати, депутат місцевої ради, Генеральний прокурор України, його заступник, прокурор Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Директор та працівники Національного антикорупційного бюро України. Щодо даних осіб визначена можливість письмового повідомлення ним про підозру, відповідно до статті 481 КПК, Генеральним прокурором України, його заступником або керівником регіональної прокуратури в межах його повноважень.

Як зазначає Є.В. Кузьмічова особливостями провадження щодо окремої категорії осіб є: повідомлення про підозру (стаття 481 КПК); затримання і обрання запобіжного за-

ходу; обшук, огляд особистих речей і багажу, транспорту, житлового чи службового приміщення; порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції; застосування інших заходів, у тому числі негласних слідчих дій, що відповідно до закону обмежують права і свободи (стаття 482 КПК) [9, С. 108]. Однак, наведені вище положення чинного вітчизняного законодавства та практика його застосування свідчить про те, що правовий статус окремих осіб, перелічених у статті 480 КПК, впливає й на початок кримінального провадження, щодо вчинення ними корупційного злочину, хоча це не отримало прямого визначення у главі 37 КПК. І мова тут йде не тільки про неможливість розпочати досудове розслідування відносно кандидата у Президенти України, якщо ним є діючий Президент України.

Трансформація механізму початку досудового розслідування стала однією з найбільш обговорюваних питань серед науковців та практиків з моменту представлення ще проекту нині чинного КПК. І не дивно, тому що запропоновані новації, викладені у статті 214 КПК, по суті виключили рішення слідчого, прокурора про початок досудового розслідування з переліку процесуальних, а відтак, по-перше, створили умови для зниження вимог до їх законності та обґрунтованості, а по-друге, виключили можливість оскарження їх підстав у порядку, визначеному главою 26 КПК. Обґрунтуванню цього та визначенню процесуальних можливостей захисту прав осіб, відносно яких розпочинається досудове розслідування, приділили увагу Ю.І. Азаров, Ю.П. Аленін, О.В. Баганець, О.А. Вакулік, Н.В. Глинська, Л.М. Лобойко, О.Г. Русанова, О.Ю. Татаров, В.І. Фаринник, О.О. Цимбалістенко, Л.В. Черечукіна та багато інших правознавців [10, С. 14-17; 11; 12; 13, С. 20-28; 14, С. 50-56; 15, С. 210-211; 16, С. 149-318; 17, С. 4; 18, С. 69-75; 19, С. 5-12]. В аспекті нашого дослідження привертає до себе увагу ініціатива Судової палати у кримінальних справах Верховного суду України, висловлена у її висновку щодо питання про початок кримінального провадження стосовно суддів, яке пов'язане зі здійсненням ними судочинства від 01 липня 2013 року, щодо за- провадження обов'язку вносити до Єдиного

реєстру досудових розслідувань відомості про вчинення кримінального правопорушення особами, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження (ст. 480 КПК), особами, зазначеними у ст. 481 КПК (тобто Генеральним прокурором України або його заступником), які здійснюють повідомлення про підозру щодо окремої категорії осіб [20]. На нашу думку, на заваді реалізації наведених вище пропозицій Судової палати у кримінальних справах Верховного суду України стають зміни до Конституції України, які набули чинності 30 вересня 2016 року. Так, у частині 2 статті 126 Конституції України передбачено, що без згоди Вищої ради правосуддя суддю не може бути затримано або утримувано під вартою чи арештом до винесення обвинувального вироку судом, за винятком затримання судді під час або відразу ж після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину. І хоча відповідних змін та доповнень до статті 482 КПК не було внесено, однак, виходячи з того, що згідно із частиною 2 статті 8 Конституції України її норми є нормами прямої дії, ми маємо підстави для моделювання процесу правозастосування норм частини 2 статті 126 Конституції України та статті 214 КПК в редакції, яку запропонувала Судова палата у кримінальних справах Верховного суду України. Змоделюємо, наприклад, ситуацію, коли особа звернулася до органу прокуратури, який розташований поза межами м. Києва із заявою про вимагання суддею неправомірної вигоди у великому розмірі та передачу предмету неправомірної вигоди за два дні. Прокурору спочатку треба звернутися до Генерального прокурора України або його заступника (керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури), щоб вони розглянули цю заяву та ухвалили рішення про внесення чи ні відповідних відомостей до ЄРДР. Усе це необхідно зробити протягом 24 годин з моменту подання цієї заяви до органу прокуратури. Одночасно повинно бути вирішене питання Генеральним прокурором або його заступником (керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури) про доручення проведення досудового розслідування Національним антикорупційним бюро. На пересилку цих матеріалів до бюро, їх розгляд його керівництвом, вирішення питання про ви-

значення конкретного детектива, який буде здійснювати досудове розслідування, внесення ним відповідних відомостей до ЄРДР про прийняття до свого провадження кримінальне провадження, здійснення відповідних процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень, спрямованих на забезпечення проведення контролю за вчиненням злочину, вирішення відповідних організаційних питань, спрямованих на підготовку до їх безпосереднього проведення потрібен не один і не два дні. Слідчій практиці відомі не поодинокі випадки, коли судді та інші службові особи, знаючи специфіку початку кримінального провадження, отримання дозволів на проведення негласних слідчих (розшукових) дій, проведення обшуку, навмисно визначають дуже стислі терміни для передачі неправомірної вигоди, щоб унеможливити документування їх протиправної діяльності. А відтак при запровадженні запропонованих Судовою палатою у кримінальних справах Верховного суду України змін до статті 214 КПК буде неможливим документувати протиправні дії суддів, а також присяжних, народних засідателів, та забезпечувати притягнення їх до кримінальної відповідальності за корупційні злочини як це можна буде робити завдяки змінам до частини 2 статті 126 Конституції України. Не слід ототожнювати внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, як на це вірно звертає увагу Л.М. Лобойко, з початком кримінального переслідування. Протидіяти свавіллю представників сторони обвинувачення слідчий суддя вправі шляхом відмови у задоволенні їхніх клопотань про проведення слідчих (розшукових) дій і про застосування заходів забезпечення кримінального провадження [21, С. 51-52]. Тому для ускладнення процедури внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінальних правопорушень, вчинених особами, переліченими у статті 480 КПК, ми не бачимо підстав.

При всій нашій критиці пропозицій Судової палати у кримінальних справах Верховного суду України ми не можемо не звернути увагу на те, що в обґрунтуванні її висновку щодо питання про початок кримінального провадження стосовно суддів звернуто увагу на негативні тенденції практики внесення

відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Так, на прикладі розпочатих досудових розслідувань щодо суддів Євпаторійського міського суду Ш.О.М. і З.І.О. по частині 1 статті 364 КПК Судова палата цілком обґрунтовано вказала, що при вирішенні питання про наявність у діях судді ознак складу злочину згідно з Інструкцією про порядок ведення єдиного обліку в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, затвердженої наказом МВС України від 19 листопада 2012 р. № 1050 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 17 грудня 2012 р. за № 2095/22407¹, і внесенні їх до Єдиного реєстру досудових розслідувань слід брати до уваги і роз'яснення, що містяться у постанові Пленуму Верховного Суду України від 13 червня 2007 року «Про незалежність судової влади» «відповідно до ч. 5 ст. 124 Конституції України судові рішення є обов'язковими до виконання на всій території України і тому вважаються законними, доки вони не скасовані в апеляційному чи касаційному порядку або не переглянуті компетентним судом в іншому порядку, визначеному процесуальним законом, у межах провадження справи, в якій вони ухвалені» [22], тобто у внесених відомостях до Єдиного реєстру досудових розслідувань повинні отримувати відображення всі елементи складу кримінального правопорушення. І це відноситься до всіх кримінальних правопорушень, а не тільки тих, які вчинені суддями.

Одним із ключових елементів складів корупційних злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, є особа, яка їх вчиняє. Наслідками встановлення того, що такою особою є наведена у статті 480 КПК, є не тільки здійснення досудового розслідування в особливому порядку, який передбачений главою 37 КПК, але й визначення підслідності кримінального провадження відповідно до положень статті 216 КПК за детективами Національного антикорупційного бюро або слідчими Державного бюро розслідувань. Такі дані згідно з пунктом 4 частини 5 статті 214 КПК та пунктом 2.1 положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженого наказом Генеральної

прокуратури України №139 від 06 квітня 2016 року можуть бути встановлені, виходячи з відомостей про дану особу, наведених у заяві про корупційний злочин, який готується, вчиняється чи вчинений, або виявлення з іншого джерела (наприклад, у результаті перевірки цих відомостей шляхом звернення до відомостей, які містяться на офіційних сайтах відповідних органів, установ, організацій тощо). Здійснення досудового розслідування вповноваженим органом досудового розслідування є вкрай важливим для визнання допустимими доказів, зібраних у такому кримінальному провадженні.

Висновки

Підсумовуючи наведене, зазначу:

- у чинному вітчизняному законодавстві, яке визначає правовий статус осіб, які перелічені у статті 480 КПК, реалізований диференційований підхід до формування системи гарантій їх діяльності у випадках здійснення досудового розслідування вчинених ними кримінальних правопорушень. Найбільший об'єм таких гарантій, які передбачені не тільки у главі 37 КПК, а і Конституцією України та іншими нормативно-правовими актами, мають народні депутати України, судді Конституційного суду України, професійні судді, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, адвокати, член Національного агентства з питань запобігання корупції. Значно менші гарантії, по суті, тільки визначені главою 37 КПК, мають кандидат у Президенти України, Голова, інший член Рахункової палати, депутат місцевої ради, Генеральний прокурор України, його заступник, прокурор Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Директор та працівники Національного антикорупційного бюро України. В основі такого підходу лежить положення про те, що до всіх суб'єктів повинно бути неоднакове ставлення (справедлива нерівність). Законодавець, виходячи зі свого бачення рівня суспільного значення, складності умов їх діяльності, визначає засоби компенсації особливими процедурами здійснення кримінального провадження щодо вчинених цими особами кримінальних правопорушень, які покликані забезпечити їх рівність перед законом і судом та право на справедливий суд;

- вплив правового статусу осіб, перелічених у статті 480 КПК, на початок досудового розслідування, вчинених ними корупційних злочинів, проявляється в тому, що у відомостях, які містять короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, наведених потерпілим, заявником чи виявлених з іншого джерела, які вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань, повинні бути вказані дані щодо особи, яка відноситься до наведених у статті 480 КПК. Це, у свою чергу, виступає підставою застосування у кримінальному провадженні норм глави 37 КПК України, а також гарантій діяльності цих осіб, що надаються ним Конституцією України та іншими нормативно-правовими актами, а також впливає на визначення органу досудового розслідування, до повноважень якого, відповідно до положень статті 216 КПК, віднесене досудове розслідування кримінальних правопорушень, вчинених особами, переліченими у статті 480 КПК. Ігнорування цих вимог призведе до визнання зібраних доказів не вповноваженим органом досудового розслідування недопустимими (пункт 2 частини 3 статті 87 КПК);

- виключний вплив на початок досудового розслідування кримінального правопорушення, в тому числі й корупційного злочину, має правовий статус кандидата у Президенти України, який є діючим Президентом України. Згідно з тлумаченнями Конституційним судом України положень статті 105 Конституції України відносно Президента України не може бути розпочате досудове розслідування;

- наявні пропозиції щодо запровадження початку досудового розслідування злочинів, вчинених особами, переліченими у статті 480 КПК, Генеральним прокурором України або його заступником не можуть бути нами підтримані. Якщо це буде реалізовано – це негативним чином вплине на реалізацію права осіб на захист їх державою від протиправних дій такими особами, своєчасність та ефективність досудового розслідування даної категорії злочинів.

Література:

1. Теорія держави і права. Академічний курс [Текст] : підручник / О.В. Зайчук [та ін.];

ред. О.В. Зайчук, Н.М. Оніщенко. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 688 с.;

2. Алексеев С.С. Общая теория права [Текст] : Курс в двух томах / С.С. Алексеев. – Т. 2. М. : Юридическая литература, 1982. – 360 с.;

3. Панчишин А.В. Поняття, ознаки та структура категорії «правовий статус» [Текст] / Антон Володимирович Панчишин. – Часопис Київського університету права. – 2010. - №2. – С. 95-98;

4. Витрук Н.В. Основы теории правового положения лица в социалистическом обществе [Текст] / Н.В. Витрук. – М.: Наука, 1979. – 229 с.;

5. Скакун О.Ф. Теорія права і держави [Текст] : Підручник / О.Ф. Скакун. – К. : Алерта, 2009. – 520 с.;

6. Колодій А.М. Права, свободи і обов'язки громадянина в Україні [Текст] : Підручник / А.М. Колодій, А.Ю. Олійник. – К. : Правова єдність, 2008. – 350 с.;

7. Рішення Конституційного Суду України №12-рп/2003 від 26 червня 2003 року у справі за конституційним поданням 56 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частин першої, третьої статті 80 Конституції України, частини першої статті 26, частин першої, другої, третьої статті 27 Закону України «Про статус народного депутата України» та за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України про офіційне тлумачення положення частини третьої статті 80 Конституції України стосовно затримання народного депутата України (справа про гарантії депутатської недоторканності) [Електронний документ]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-03/pagan54#n54>;

8. Рішення Конституційного Суду України №19-рп/2003 від 10 грудня 2003 року у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини першої статті 105, частини першої статті 111 Конституції України (справа щодо недоторканності та імпідменту Президента України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v019p710-03>;

9. Кузьмічова Є.В. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб [Текст] /

Є.В. Кузьмічова // Юридична наука. – 2014. - №8. – С. 107-116;

10. Аленін Ю.П. Особливості початку досудового розслідування [Текст] / Ю.П. Аленін // Проблемні питання застосування КПК в сучасних умовах : матеріали круглого столу (м. Київ, 4 квітня 2014 року). – К. : ФОП-Ліпкан О.С., 2014. – С. 14-17;

11. Баганець О. Щодо необхідності внесення змін і доповнень в КПК України 2012 року в частині порядку початку досудового розслідування [Текст] / О. Баганець: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.baganets.com/public/schodo-neobh-dnost-vnesennja-zmn-dopovnen-v-kpk-ukra-ni-2012-roku-vchastin-porjadku-pochatku-dosudovogo-rozsl-duvannja.html>

12. Вакулік О.А. Початок досудового розслідування у кримінальному провадженні [Текст] : Навч. посібник / О.А. Вакулік, Ю.І. Азаров. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 184 с.;

13. Глинська Н.В. Концептуальні засади визначення та забезпечення стандартів доброякісності кримінальних процесуальних рішень [Текст] : дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.09 / Наталія Валеріївна Глинська ; Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук. – Х., 2015. – 496 с.;

14. Лобойко Л.М. Щодо потреби правової регламентації права на оскарження початку досудового розслідування [Текст] / Л.М. Лобойко // Вісник кримінального судочинства. – 2015. - №2. – С. 50-56;

15. Русанова О.Г. Судовий контроль за законністю початку досудового розслідування [Текст] / О.Г. Русанова // Забезпечення законності в діяльності органів досудового слідства та дізнання : матер. міжнар. наук.-практ. конфер. (Луганськ, 26 березня 2012 року). – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012. – С. 20-28;

16. Татаров О.Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС) [Текст] : [моногр.] / Татаров О. Ю. – Донецьк : ТОВ «ВПП «ПРОМІНЬ», 2012. – 640 с.; 17. Фаринник В. Початок досудового розслідування за кримінальним процесуаль-

АНОТАЦІЯ

Деякі особливості початку досудового розслідування відносно осіб, зазначених у статті 480 КПК України, у разі вчинення ними корупційного злочину. У статті на підставі узагальнення чинного законодавства, практики його застосування та спеціальної літератури визначені компоненти правового статусу осіб, перелічених у статті 480 КПК, та їх вплив на початок досудового розслідування, вчинених ними злочинів.

ним кодексом України [Текст] / В. Фаринник // Юридичний вісник України. – 2012. - №24 (16-22 червня). – С. 4;

18. Цимбалистенко О. Правова природа діяльності прокурора на початковому етапі досудового розслідування [Текст] / О. Цимбалистенко // Вісник прокуратури. – 2013. - №6 (144). – С. 69-75;

19. Черечукіна Л.В. Точка відліку кримінального провадження за проектом КПК України (чи відповідає механізм кримінального провадження принципам публічності та змагальності?) [Текст] / Л.В. Черечукіна // Забезпечення законності в діяльності органів досудового слідства та дізнання : матер. міжнар. наук.-практ. конфер. (Луганськ, 26 березня 2012 року). – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012. – С. 5-12;

20. Висновок Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України щодо питання про початок кримінального провадження стосовно суддів, яке пов'язане зі здійсненням ними судочинства від 01.07.2013 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0009700-13>;

21. Лобойко Л.М. Щодо потреби правової регламентації права на оскарження початку досудового розслідування [Текст] / Л.М. Лобойко // Вісник кримінального судочинства. – 2015. - №2. – С. 50-56;

22. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про незалежність судової влади» від 13 червня 2007 року [Електронний документ]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-07>;

The legal status of persons, listed in Article 480 CPC of Ukraine, and its impact at the beginning of the pretrial investigation of corruption crimes committed by them. The article is based on generalization of current legislation and its application, literature identified components of the legal status of persons, listed in Article 480 CPC, and its impact at the beginning pretrial investigation of crimes committed by them. In particular, determined that in the current national legislation, which determines the legal status of persons, listed in Article 480 CPC, implemented a differentiated approach to the formation of a system of guarantees of their activity in the case of the pretrial investigation of criminal offenses committed by them. The largest volume of guarantees provided not only in Chapter 37 of CPC, but also by the Constitution of Ukraine and other legal acts, have deputies of Ukraine, the judges of the Constitutional Court of Ukraine, professional judges Parliamentary Commissioner for Human Rights of the Parliament of Ukraine, lawyers, member of the National agency for prevention of corruption. Significantly fewer guarantees, essentially by Chapter 37 of the CPC, have a candidate for President of Ukraine, Chairman, another member of the Accounting Chamber, a deputy General Prosecutor of Ukraine, his deputy, prosecutor of the Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office, the Director and staff of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine. The impact of the legal status of persons listed in Article 480 CPC, at the beginning of pre-trial investigations of corruption crimes committed by them, reflected in the fact that the statements containing a summary of the circumstances that may indicate criminal offense given to victims by or identified with another sources that are made in the Unified register of pre-trial investigations should be given information about the person who refers to these in Article 480 of the CPC. This in turn acts as a ground application in criminal proceedings rules of Chapter 37 of CPC of Ukraine, as well as guarantees of those persons granted him by the Constitution Ukraine and other legal acts, and also affects the definition of pretrial investigation, the authority which, according to Article 216 CPC, attributed the pre-trial investigation of criminal offenses committed by persons, listed in Article 480 of CPC. Ignoring these requirements will result in the recognition of the collected evidence by unauthorized pre-trial investigation unacceptable (paragraph 2 of Part 3 of Article 87 of the CPC).

Keywords: legal status; the beginning of the pretrial investigation; the Unified register of pre-trial investigations; Criminal proceedings against a certain category of persons.